

I konsentrasjonsleiren på Grini sitter det nå 199 politikonstabler som er arrestert på Østlandet og i Stavanger. De arresterte politikonstabler fra Vestlandet sitter arrestert i Bergen og de fra Nord-Norge i Trondheim. Boykotten av Ritz konditorier har ført til det utmerkede resultat at brødsalgot fra Ritz er gått ned til halvparten av normal omsetning og kakesalgot er redusert med 1/3. Boykotten av Ritz konditorier fortsetter og målet er å få omsetningen ytterligere ned.

Bjarne Smith-Berg ble nylig dømt til 4 måneders fengsel for svindel med bronno- og nskort. I sin tid ble denne mann sammen med "operasanger" Henrik Dahl ansatt ved Arbeidskontoret for utskrivning til "nasjonal arbeidsinnsats". Da det nå ikke er fengselsplass så Bjarne Smith-Berg straks kan begynne soningen av straffen, erhan møtt fram igjen på Arbeidskontoret og fortsetter å skrive ut til arbeidsinnsats. Vi er ikke i tvil om at denne sak da er i de rette hender.

I Harstad bilte nylig politimester Lian og frontkjemper Langbakk i fylla ut for en kai. Begge ble reddet av tyskerne. Langbakk var tidligere sjef for forsyningsnemnda i Troms. Lian er kjant for å ha vært med på å bryte seg inn på statens tollager i Harstad sammen med hirden, hvor de forsynte seg rikelig med tobakk.

De som er utskrevet til "nasjonal arbeidsinnsats" fra Drammen og Halden og som arbeider i Harstad for Todt, ble forloden permittert etter 6 måneders arbeid. Men Todt ordnet med hjemreisen, som skulle foregå over Tromsø-d.v.s. hele 20 mil nord for Harstad. Da guttene kom fram til Tromsø, ble de utskrevet til ytterligere 6 måneders arbeid.

I siste nummer av Polititidende ble 10 norske SS-folk (NS) etterlyst.

Sjefen for "Førergarden" er innlagt på Psykiatrisk avd. Ullevål sykehus.

Hirdmarinosjefen. Denne prominente representant for NS slo til billottøron på Bygdøy-bussen da denne ba om å få se "sjefens" månedskort.

Brann på Skaugum.

Samme morgen som avisene bragte den kyniske kunnngjørelse om Torbevons siste fomedbolto mord i Drammen, begynte det å brenne i søndre fløy av Skaugum. Branden skyldes tysk ufor-siktighet. Det hadde vært et av de sodvanlige bakkanaler derute og like før brannen dro en bil med tøitor i pyjamas fra Skaugum. Da brannfolkene kom ble de møtt av en boruset tysker i pyjamas. Det viste seg å brenne i et par av Radioss' værelser i annon etasje. Flammen stb snart ut av taket og under det vanskelige slukningsarbeide falt to brann-menn ned og brakk henholdsvis ben og ribben. Endel av taket er styrtet sammen. Vannska-den er stor.

"Den nye orden".

En drosjechauffør Lolf Borge ble mandag 11 oktober skutt ned av en tysker i trappen mellom Waldemar Thranes gate og Fougstadgaten. Han holdt på å bringe rundt poteter ut på kvelden, men tyskeren trodde han hadde stjålet kaniner fra tyskernes kaninbur på Ila skole og skjøt ham ned med kaldt blod.

Farlige våpen.

To eldre Osloherrer, godseier Westie Egeberg og advokat Adolf Eger er arrestert etter at tyskerne hadde funnet noen hagpatroner i Jegerklubbens hytte ved Bogstadvannet.

Reichsmarschall Hermann Göring var ikke til stede ved det siste store opp-stivningsmøte Hitler holdt for partiets pamper i "Hovedkvarteret". De tyske aviser bragte nylig bilde av Hitler som gratulerte Himmler på hans 43 årige fødselsdag under denne konforanse. Dette tyder på at det er riktig når det nå forlyder fra Tyskland, at Göring er i unåde og at hans rolle som "kronprins" er overtatt av Himmler.

Etter brannen på Nationalteatret har tyskerne arrestert følgende tre skuespil-lerer: Per Aabel, Jørn Ording og Harald Schwenson. To av teatrets andre funksjonærer er også arrestert.

Fem uskyldige nordmenn ble etter leddrøkning mellom 30 gtsler myrdet etter atøttatet på Kristiansandstoget torsdag aften 7 oktober. Atøttatet fant sted like over kl. 23, formentlig gjennom en mine at utønlansk, muligens tysk fabrikat, og førte til sprongning av banologemot like innunder Ryggkollon sandtak like øst for Mjøndalen sta-sjon. Mens lokemotivet og første passasjervogn, den siste i sterkt rampørnert stand, ble stående på linjen, ble resten av toget avsporet, deriblandt en stor boggievogn fylt med tyske militære, som gikk ut i Drammenselven. Det tyske kriminalpoliti ble straks satt i gang med etterforskningen, men kom ikke til noe positivt resultat. I Torbevons kunnngjø-ring ble da også dette slått tydelig fast. Allikevel myrdes 5 bevislig uskyldige nord-menn. Ingen av de myrdede kunde bebreides annet enn å være nordmenn. Deutsche Zeitung in Norwogen innhellor en avskyelig kommentar hvor det står svart på hvitt at hvor den som sympatiserer med England eller "bolsjevismen" fortjener å bli skutt. Tenker tyskerne noengang på hva de gjør seg fortjent til ved sin barbariske framford?

Ernærings-situasjonen er for øyeblikket meget forsørligende i byene sørpå. De rasjoneringsmyndighetene NS har tilsatt står i sin uduelighet og servilitet overfor tyskerne fullstendig hjelpeløse og denne hjelpeløshet kommer stadig tydeligere fram i N. S.-pressen. Fritt Folk har gang på gang vært inne på olondigheten, og i avisene rundt om i landet skrives det bl.a. om gemyttene som er kommet i kok etc. Fiskeriet er borte, og begynner snart å bli en like sjelden vare som kjøttet, som ikke har vært utdelt siden i sommer. Grønnsakene er mere eller mindre vekke og skummetmelken er en sjelden luksus. Ja, så vidt er det kommet her hjemme, at den anonyme "fungerende formann" i Oslo forsyningsnemnd 16 oktober offentliggjorde en melding til publikum om at det skal frigis klippfisk, saltet fiskerilet, tørrfisk og eventuelt tørrfiskmel til 20 middagager i tidsrummet 15 oktober-15 november. Meget forsiktig gjør han husmødrene oppmerksom på, at den frigitte fisk ikke skal brukes til dyrefor. Under disse forhold våget ikke tyskerne å holde sin vanlige "høsttakkfest" på Universitetsplassen i høst.

I en rekke kirker landet over er tyskernes blodige udåd i Drammen blitt omtalt de to siste søndager. Fra en av kirkene refereres følgende:

"Det føltes som en bydende trang i dag å nevne den forferdelige begivenhet som nylig fant sted i Drammen. 5 mennesker ble skutt som straff for en handling hvis planleggelse og iværsettelse de ikke har hatt noen andel i. En slik opptreden har på en opprørende måte vanskeliggjort forholdet til okkupasjonsmakten. Den strider mot Guds log og mot menneskelig rett og rettsfølelse. La oss be om at rett og rettferd må være på jorden - og la oss be for dem som har mistet sine kjære og nu sitter igjen i bitter sorg."

St. Svithuns forlis. De tyske propagandamakere i Norge mente å ha funnet et utmerket propagandanummer i engelskmennenes "overfall" på St. Svithun. Det ble utbasunert med brask og bram at kaptein Alshager på det sterkeste hadde fordømt "dette folketsstridige, forbryterske og umenneskelige angrep". Dette var noe å kjøre opp med som førstesidesstoff, nå da krigsmeldingene fra Russland og Italia er så nedslående for tyskerne. Imidlertid var ikke den tyske pressosensur på Vestlandet helt våken, for et par dager senere stod følgende notis i "Stavanger Avis":

"Stavanger Avis" innholdt i går etter "Morgenavisen" i Bergen en uttalelse fra kaptein Alshager om "St. Svithuns" tragedie. Det stod at uttalen var gitt som en avsluttende bemerkning til sjørettsprotokollen. "Morgenavisen" har imidlertid senere mottatt følgende meddelelse fra byrettsdommer Frouchen: "Til Morgenavisens redaksjon i Deres blad for i dag er det i en artikkel angående "St. Svithun's" forlis i anførsels-toga gjengitt hva der kalles "kapteinens avsluttende bemerkninger til sjørettsprotokollen". - I den anledning finner jeg å burde opplyse at der ikke fins noen sådan bemerkning i den protokoll som ble ført i Bergen sjørett over sjøforklaringen over "St. Svithun". Bergen den 11 oktober 1943, Eystein Frouchen". Solvsagt har pressosensuren passet omhyggelig på, at dette demonti av den tyske "St. Svithun" løgn ikke er kommet inn i andre aviser.

Farlig angiver.

Grosserer Hans Holtor, Bekkefarot, Ullern, er fastlønnet angiver for "Kirkedepartementet" i Oslo. Holtors hovedoppgave består i å reise rundt til naziprestene som kurer for Skancke og Feyling. Holtor er kjent som en av lederne i det nazistiske "Kristen samlings" Han opererer meget sammen med sin kone, som er en søster av kjeponazisten Herman Harris Aall.

Julotilstilling på Slottet.

Det er nå fastsatt av "ministerpresidenten" at det skal holdes "kirkelig rådmøte" på Oslo slott 3 desember i år. Disse kirkelige rådmøter er en nazistisk oppfinnelse, som skal tre i stedet for de tidligere bispemøter. Det er quisling selv som residerer under slike "rådmøter" med Frøyland og de andre "biskoper" som bisittere. Rådmøtet ifjor var meget vellykket, idet det gikk flyalarm da møtet såvidt var satt. Quisling og hele hans kirkelige bande med Skancke, Feyling og Frøyland hekk i hel forsvant derfor skynsomt i Slottets kjeller, hvor quisling vedtok "rådmøtets" forskjellige forslag. Men engelskmennene var så hensynsfulle at de ikke forstyrret disse "kristelige" herrer, da de sammen aften hadde en dundrende fyllest på Bristol. Vinmonopolet stilte sine beste varer til disposisjon for "rådmøtets" medlemmer ifjor. I år har "rådmøtet" sikkert ikke mindre behov for stimulanser. Vi går ut fra at "biskopene" Blesing Dahle og Haga ikke vil være dårligere karer enn sine forgjengere, Falck-Hansen og Dagfinn Zwillgmojer, når det gjelder alkoholforbruk under "rådmøtet".

Stilling ledig.

I siste nummer av Norges Legesforbunds tidsskrift, oktoberheftet s. 445 finner en følgende annonse: "2 norske læger, i indremedisiner og i kirurg, kan få stilling i tysk tjeneste ved Dnjepropetrovsk. Gode betingelser. Henv. Innenriksdepartementets Helseavdeling. Etter at russerne har gjenobrot Dnjepropetrovsk blir det sikkert vanskelig for norske nazileger å få ansettelse på "gode betingelser" de.

Uavhengighetens ånd fra Loif Erikssons dager.

I anledning av Loif Erikssonsdagens feiring i Amerika sendte president Roosevelt ut et budskap. I dette hot det blandt annet: Vi i Amerika har særlig grunn til å minnes Loif Eriksson og hans lille flokk med nordmenn som for over 900 år siden landet på det amerikanske fastland og slo seg ned her. Den uavhengighetens ånd og det samarbeide som fikk dem til å dra over Atlanteren har forplantet seg i vår nasjon. Det er også den samme ånd som har ledet nordmennene til å bygge opp et fritt demokrati i sitt eget land, og som gjør de norske menn og kvinner som kommer til Amerika, til trofaste innbyggere av De forente Stater. Over det samme hav som Loif Eriksson kom, sender vi nå våre menn, fly og skip for å kjempe for å bevare våre felles livsidealer, ikke bare for Norge, men for hele verden.

Kristendommens grunnverdier skal vernes.

Hvordan denne programpost praktiseres forsævidt angår den kristelige ungdomsbewogelse skal vi la nazistene selv fortelle Dem:

"Ungdomsførerens stab, Organisasjonsavdelingen,

her.

Ang.: De kristelige Ungdomsorganisasjoner.

Det er i løpet av de siste år kommet en rekke henvendelser angående de kristelige ungdomsorganisasjoners arbeid. Det har spesielt vært framhevet at de kristelige ungdomsorganisasjoner legger mer og mer vekt på den praktiske og fysiske oppdragelse av ungdommen. Tur- og leirlivet tar en stadig bredere plass i de kristelige ungdomsorganisasjoners arbeid. Før det imidlertid tas standpunkt til hvilke forholdsregler som bør treffes, er det nødvendig å få normere opplysninger om det arbeide som dri vos blandt ungdommen av andre organisasjoner enn NSUF. Jeg ber derfor innhentet rapporter fra samtlige fylkesungdomsledere om de ungdomsorganisasjoner som er i virksomhet innen vedkommende fylkesområde. Rapporten bør inneholde opplysninger om foreningens navn, virkeområde, formuesforhold, (faste eiendommer) foreningens tilknytning til landsomfattende organisasjoner (Norges Kristel. Ungdomsforbund ell.l.) Hvis foreningen er stiftet etter 9 april 1940 må dette nevnes. Videre må det undersøkes om vedk. forening i noen påfallende grad har aktivisert sine medlemmer i den senere tid (etter 1. septbr. 1941) og om denne aktivisering kan tyde på et fortsatt arbeide i de oppløste speiderforbunds ånd. Hvis vedk. forening har N.S. medlemmer må dette opplyses. Rapportene bes innhentet så snart som mulig og oversendt til meg etterhvert som de kommer inn til staben. Fylkesungdomslederne må pålegges å behandle saken konfidentielt. Hvorvidt henvendelse skal skje til en forening direkte, må avgjøres av fylkesungdomslederont i hvert enkelt tilfelle. Det må i tilfelle ikke nevnes hvortil de utbedte opplysninger skal brukes".

Hjemsendelsen av alle tvangsarbeidene fra Tyskland blir et meget vanskelig problem ved fredsslutningen. Det vil ta sin tid å få hjemsendt de 8,5 millioner mennesker av forskjellige nasjonaliteter, som nå oppholder seg i Tyskland. En belgisk komite har regnet ut at det til hjemsendelsen av de belgiere som er i Tyskland vil kreves 1000 tog på 600 passasjerer.

Jødeforfølgelsene i Danmark har resultert i at over 1.800 jøder er deportert fra Danmark. Alle arbeidsføre danske jøder er ført til arbeidsleire i Tyskland, mens de øvrige er internert i Østerrike. Sammen med jødene er det også sendt en del danske kommunister til Tyskland. Strømmen av danske jøder som flykter til Sverige har avtatt merkbart i det siste, vesentlig p.g.a. at tyskerne har etablert skjerpert vakthold ved Øresund. Svenskene har grepet 3 danske nazister (frikorpsmenn), som er mistenkt for å ha drevet spionasje blant jødene i Sverige. Men det er ennå ikke lykkes svenskene å skaffe noe fellelige bevis mot disse 3 danske nazister. De danske sabotasjehandlingene overfor tyskerne p.g.a. jødeforfølgelsene fortsetter. Protestene mot jødeforfølgelsene fortsetter å strømme inn til dr. Best.

Sjømannenes innsats under krigen.

Det har vært sagt meget vakkert om sjøfolkene våre og deres gjerning i krigen, og ingen har vel mere enn de fortjent den boundringen, som vi alle føler for dem. I sjøfolkernes innsats lever det beste av norsk mannsnot, ondefram uforferdethet og fraseløst fedrolandsinn.

Men innsatsen har også kostet mange verdifulle unge liv. En liste som nylig kom over norske sjøfolk som ble igjen ute på den våte kompllassen vidner om de ofre som norsk ungdom bringer for frihetens sak. Hittil har mellom 11- og 12000 vært med på torpederte båter, blandt dem er dog adskillige som har vært torpedert både 2 og 3 og 4 ganger. Av disse er omkring 2300 mann omkommet, resten er berget. Og det er godt for oss alle å vite, at bergningsprosenter på norske båter under denne krigen er den høyeste blandt alle allierte. En gjennomsnittlig bergningsprosent på omkring 80 vitner om de norske sjøfolks høye kvalitet og redningsmaterieollots nivå. Alle vi på land, som så uendelig høyt vurderer våre sjøfolks innsats, er tilfreds med at Det frie Norges myndigheter og rederne på forskjellige måte sørger for våre sjøfolks behov. Gjennom den nylig gjennomførte pool-ordning, som vistnok er et enestående tiltak, sikres således sjøfolkene lønn mens de går i land og ventor på ny båt. Vi skylder i det hele tatt våre sjøfolk å gjøre det best mulig for dem. Vår takknemlighetsgjeld til dem vil vi allikevel ikke kunne betale med materielle ting. Men de skal vite at vi på land verdsetter deres arbeide og av hjertet under den de best mulige

matorielle kår i deres hårde kamp på det frontavsnitt som kanskje er viktigere enn noe annet.

Norges statsfinanser siden 9 april 1940.

Det er bare to av de okkuperte lands regjeringer med sete i London som selv klarer å finansiere sin virksomhet og sin krigsførsel, nemlig Nederland og Norge. Nederland har hatt sitt kolonirike og en forholdsvis stor flåte, og den norske handelsflåten har hatt inntekter i tilstrekkelig grad til at ikke det frie Norge har behøvet å ha særlig store økonomiske bekymringer. Finansdepartementet i London har nylig meddelt at statsbudsjettet for tiden 1/7 til 31/12-43 er godkjent gjennom Kongelig resolusjon. Budsjettet er forsiktig og forsvarlig satt opp. Det er handelsflåten som danner det økonomiske grunnlaget for Norges fortsatte krigsførsel og for all norsk virksomhet utenfor landets grenser. Som bekjent ble handelsflåten rekvirert gjennom provisoriske anordninger like etter krigsutbruddet i 1940, og den del av flåten som er utenfor avsperringen disponeres nå av den norske regjering. Det er ikke offentliggjort hvor meget flåten har seilet inn i disse årene, men det er ikke små summer. Størparten av inntektene reserveres imidlertid for oppgjøret med skipsredere etter krigen, idet staten plikter i overensstemmelse med grunnlovens regler om ekspropriasjon å yte redere erstatning for bruk av flåten, likesom også de skip som er igjen vil bli levert tilbake til redere etter bruk. Ifølge en uttalelse av finansministeren, statsråd Paul Hartmann, i mars 1942, kan man heller ikke avgjøre nå hvilke skatter som skal oppkreves av den erstatning redere får. Bestemmelser om det må utstå til krigen er vunnet. Det koster å føre krig, særlig når man som Norge samtidig skal oppfylle alle sine internasjonale forpliktelser og selv dekke alle omkostninger. I nedenstående tabell er utviklingen i de norske statsfinanser fra 1/7-40 til 31/12-43 stillt opp på basis av de budsjetter som er offentliggjort. Tabellen omfatter bare budsjettene, ikke regnskapene. Det er grunn til å anta at det ikke er større avvikelser mellom regnskapene og budsjettene. Som det vil ses har man hele tiden operert med halv-års budsjetter.

Det frie Norges statsbudsjetter 1940 - 1943.

(i millioner norske kroner etter en pundkurs 17.70).

	1/7-31/12 1940	1/1-30/6 1941	1/7-31/12 1941	1/1-30/6 1942	1/7-31/12 1942	1/1-30/6 1943	1/7-31/12 1943
Budsjettet utgifter i alt	71,3	71,5	100,0	221,8	116,8	148,9	135,0
Dorav til Forsvarsdepartementet	31,5	21,3	48,8	166,4	60,2	67,3	67,3
Renter og avdrag på gjeld	29,6	33,6	34,5	35,4	83,6	37,2	33,6
Sosialdepartementet	0,3	0,2	5,8	4,1	6,0	15,2	15,4
Handelsdepartementet	0,7	1,2	1,4	5,0	5,1	5,1	4,4

Til å begynne med hadde det frie Norge utgifter på noe over 70 millioner kroner pr. halvår, senere er utgiftene steget endel - i første halvår 1942 var således utgiftene helt oppe i 221 millioner kroner. Det høye tall skyldes imidlertid at det da ble avsatt hele 5 millioner pund eller 88,5 millioner kroner som en engangsbevilgning til materialanskaffelser for forsvaret. Det virkelige budsjett i halvåret var således ca. 132,5 millioner kroner. Det siste budsjett som nå er offentliggjort, og som gjelder for tiden 1/7 til 31/12 i år balanserer med 135 millioner kroner. Av interesse er imidlertid ikke bare totalbeløpet, men også hvordan utgiftene fordeler seg.

Utgiftene til forsvaret er selvsagt den største post på budsjettet, og som det framgår av tabellen, er disse, som til å begynne med bare dreiet seg om 20-30 millioner kroner pr. halvår, nå kommet opp i 70 millioner pr. halvår, bortsett fra første halvår 1942 da utgiftene var 166 millioner kroner, inklusiv den tidligere omtalte engangs-avsetning. Hva angår siste foreliggende budsjett er det ført opp 67,3 mill. kr. til forsvaret. Bevilgningen viser en øket tilgang på personell og en videre utbygging av forsvaret. Samtidig har Norge kunnet fortsette å amortisere og forrente hele sin statsgjeld i utlandet. Et beløp på fra 30 til 37 millioner kroner pr. år er medgått til avdrag og renter på gjeld. Samtidig med at Norge befinner seg i krig, har landet kunnet oppfylle sine internasjonale forpliktelser og delvis styrke den finansielle stilling gjennom nedbetaling på lån i utlandet.

Den tredje post på statsbudsjettet er utgiftene til Sosialdepartementet, hvor igjen hovedposten er omkostningen ved norske flyktninger i Sverige. Tallene viser hvordan flyktningstrømmen har øket og hvilke konsekvenser dette har ført til for utgiftene. Mens hele Sosialdepartementets budsjett til å begynne med bare var 2-300 000 kroner pr. halvår, er det nå kommet opp i over 15 millioner kroner pr. halvår, eller en sum på ca. 2,5 millioner kroner pr. måned. Alt dette går selvsagt ikke til flyktningarbeidet men også til andre sociale tiltak, men størparten brukes til understøttelse av flytninger.

En annen stor post på budsjettet er utgifter til Handelsdepartementet. Det-

te omfatter forskjellige sociale tiltak og velferdstiltak for sjøfolk, drift av sjømannsskoler m.v. Mens omtrent 50 % av det frie Norges utgifter går til forsvaret, disponerer Sosialdepartementet 11,4% av hele budsjettet og Handelsdepartementet ca. 3,3%. Omtrent 25% av budsjettet går til avdrag og kontraktsmessige renter på gjeld og 10% til utgifter vedrørende utenriksstaten, informasjonstjenesten, kringkasting, skoler, misjonsvirksomhet retts- og politiformål, revisjon samt til den sentrale administrasjon.

Professor Paaschos minne.

hedros av Norgeshjelpen med et fond. Landskomiteen for Norgeshjelpen har otte forslag av redaktør Fredrik Strøm som en hederbevisning overfor den nylig avdøde professor Fredrik Paaschos gjerning i Sverige, særlig blandt norsk ungdom, oversendt 10.000 kroner til Uppsala universitet. Universitetets rektor overlates å disponere pengene for å lotte norsk ungdoms vitenskapelige studier ved universitetet. Det er landskomiteens ønske at gaven får navnet Fredrik Paaschos fond, og den håper at andre organisasjoner vil følge eksempel og gi bidrag til fondet slik at det kommer til å vokse.

Quislings titel.

Som kjent er ikke tyskerne snau når det gjelder titler, og våre hjemlige nazister har etter beste evne søkt å ape etter. Men på grunn av deres evnefattigdom har de ikke klart å finne noen høvelig titel for sin fører. For å gjøre oss solvhjulpne også på dette område foreslår "Norges-Nytt", som utkommer i Sverige, at quisling gis følgende titel: General der Polizei, Obersturmbanngruppenführer der Germanischen SS, Grossadmiral der hirdischen Seestreitkräfte, General der Hirdgloittflieger und Oberbefehlshaber i über sämtliche Truppen des Reichshirts von des Führers dross grossdeutschen Reiches Heer.

DET KGL. SELSKAP FOR NORGES VEL utdelte som kjent en medalje til særlig fortjente tjenere i landbruket med en arbeidstid på minst 25 år samme sted. Medaljen kunne også tildeles funksjonærer og arbeidere i håndverk, industri og handel - med en arbeidstid på minst 30 år. Søknader om medaljen til disse siste, ble sendt gjennom vedkommende næringsorganisasjon, henholdsvis Norges Håndverkerforbund, Norges Industriforbund og Norges Handelsstands Forbund. Alle disse er forlenget nazifisert.

Etter den meget kjente Øverlandsak er nå også "Selskapet for Norges Vel" (som det nå heter) ensrettet og "minister Frøtheim er innsatt som preses.

Det er etter dette gitt at ingen nordmann - bonde, håndverker, industri- eller forretningsdrivende - for tiden kan søke om denne medalje til noen av sine folk, uansett hvor fortjente disse er, - det får utstå til naziregimet er ryddet bort.

HAGELINDOMSTOLEN.

De norske nazister har vært ivrige etter å opprette stadig flere særdomstoler her i landet. Vi hadde "Folkedomstolen", som senere avgikk ved en stille død. Vi har fått "Partiretten", "Hirdretten" og flere andre domstoler av lignende art. Det siste på området er "Hagelindomstolen". Sammenhengen med denne er følgende:

I Norsk Lovtidend 1943 s. 615 er kunngjort en midlertidig lov om adgang til å gi offentlige granskningskommisjoner rett til å oppta bevis. Lovens § 1 bestemmer at når Ministerpresidenten oppnevner en granskningskommisjon til å foreta undersøkelser av særlig betydning, kan kommisjonen gis rett til å kalle inn, avhøre og edfeste vitner og oppta andre bevis til bruk for undersøkelsen etter de nærmere regler som er gitt i loven. § 5 bestemmer at når kommisjonen opptar bevis, regnes den som domstol. Bevisopptagelse foretas etter reglene om rettslige etterforskning i straffesaker. Fatter kommisjonen beslutning om anvendelse av tvangs- eller straffemidler, påhviler det påtalemyndigheten å sette beslutningen i verk. § 7 bestemmer at avgjørelser som er truffet av kommisjonen ikke kan angripes ved rettsmidler.

Mens "Partiretten"s oppgave er å dømme i stridigheter mellom nazistene innbyrdes, har en imidlertid savnet en særdomstol til å dømme i stridigheter mellom nazister og andre. Det er dette savn som er avhjulpet ved denne merkelige "lov", som er stikk i strid med grunnlovens positive bestemmelser om at ingen kan straffes uten etter dom, og om at Høyesterett skal dømme i siste instans. Men foreløbig behøver vi ikke ta det med grunnlovsstridigheten så alvorlig, for loven er først og fremst myntet på "minister" Hagelin. Alle klage-målene mot ham var havnet hos "riksadvokat" Norvik, som imidlertid ikke godt kunne reise tiltale mot "ministeren" for alle de vitterlige forbrytelser han

hadde gjort seg skyldig i. Men på den annen side kunne quisling og hands dra- banter ikke godt avfeie alle de alvorlige klagemålene mot Hagelin. For å kom- me utenom disse vanskene, ble denne "loven" gitt, og i medhold av den har quis- ling oppnevnt en undersøkelseskomisjon med "minister" Riisnæs som formann. To andre framtrede nazister er medlemmer av kommisjonen, som allerede er i arbeid. Den holder til i "Justisdepartementet" og for at den skal vekke minst mulig oppmerksomhet, arbeider den om ettermiddagen etter kontortidens slutt i departementet. Kommisjonens arbeid ventes å ta noen tid. Men det er allerede nå nokså sikkert at Hagelins dager er talte, for det framsettes stadig flere krav fra nazispisser om å få Hagelins hode på et fat.

HIRDENS VÅPENOPPLÆRING viser seg ikke å bli noen billig affære for sta- ten. Det var opprinnelig bevilget kr. 200.000,00 på statsbudsjettet til dette formål. Disse pengene er for lenge siden oppbrukt. Nå forlanger hirdinten- danten ytterligere kr. 200.000,00 til hirdens våpenopplæring, da han ikke en- gang har penger nok til å fullføre det kurs som nå er i gang.

UNIVERSITETSSTRIDEN: Det er forhastet å betegne Universitetsstriden som bilagt, selv om det gis håp om en fredelig utgang. Flere hensyn gjør en alminnelig orientering ønskelig.

Det er ikke utenkelig, men snarere sannsynlig at det tyske Gestapo - og sammen med det en radikal fløy - ønsker Universitetet stengt. Himmlers terror- metoder og aktuelle taktikk gjør tanken sannsynlig. Ved å stenge Universite- tet oppnår han ikke bare å få avgitt 4.000 studenter til arbeidsinnsats, men han kvitter seg også med et intellektuelt samlingssted i Norge. En skulle kanskje tro det betød et prestisjetap for tyskerne å måtte stenge Universite- tet. Men i sin kamp for å holde Europas krefter nede har tyskerne i disse år- ger mer enn sin prestisje å tenke på. Kan en forøvrig tenke seg et større prestisjetap for tyskerne enn selve det at politisjefen Himmler måtte overta det tyske Innenriksdepartement?

Ut fra denne synsvinkel er Universitetsstriden høyinteressant og det er ikke til å undres over at få saker har satt like store bølger innenfor NS. En pinlig situasjon er oppstått. - En vil vite at Universitetsstriden har an- gått opptagelsesreglementet ved de fakulteter som bare har plass til et tall- messig begrenset antall studenter. I august i år kom departementet plutselig med et nytt reglement som universitetslærerne umulig kunne godta, fordi det var klart at det skulle sikre plass for NS-studenter, selv om deres karakterer ikke berettiget dem til plass. Enden på flere - til dels meget dramatiske konferanser ble at Universitetet selv skulle framlegge et forslag til nytt opptagelsesreglement. Dette ble gjort til avtalt tid den 20. oktober. Uni- versitetets forslag er meget saklig og betyr på flere måter en forbedring av det gamle reglement, men det åpner ingen som helst adgang til å gi NS-studenter legionærer e.l. fortrinnsadgang til å studere. Nå har det eiendommelige hendt, at "rektor" Hoel har godkjent dette reglementsforlaget (på en uvesentlig de- talj nær, og denne detalj er i ferd med å rettes.) Hvis Gestapo eller de ra- dikale NS-krefter allikevel vil ha trumfet gjennom et politisk forslag, ser det derfor ut til at veien i så fall vil måtte gå ikke bare over Universite- tets, men også over Hoels lik.

Saken er, som det forstås, temmelig klar i sine omriss. Men så kom ar- restasjonene til som et kompliserende moment. Arrestasjonene ble foretatt uten "rektor" Hoels vitende noen dager før reglementsutkastet skulle legges fram den 20. oktober. En kunne muligens si at de arresterte 10 professorer og mengden av de arresterte studenter fortrinnsvis tilhører liberale, demokra- tiske kretser. Men det er ganske åpenbart at personlige hensyn overhodet ik- ke har spilt inn, - det hele gikk ut på at 10 professorer skulle arresteres. Motivet var antakelig dels å "myke opp" reglementskomiteen, dels å framprovo- sere en sympatiaksjon fra de øvrige universitetskrefters side, slik at resul- tatet kunne bli et ytre påskudd til å stenge Universitetet.

Holder en seg dette for øye, finner en også retningslinjene for hjemme- fronten. Det er nå NS-kretsene som har utspillet. Det ligger i deres hånd å avgjøre om det vitenskapelige arbeid ved vårt universitet skal rives over- styr eller ikke. Gjennom reglementskomiteens redelige arbeid og gjennom "rektor" Hoels standpunkt er det på det rene at det ikke foreligger saklige hensyn for å fremme noe annet reglementsforlag. På den annen side er det

naturlig at arrestasjonene ikke kan opprettholdes i det lange løp uten noen som helst saklig eller politisk foranledning. En opprettholdelse av disse ubo- grunnede arrestasjoner av norske vitenskapsmenn er en åpenbar utfordring til de øvrige universitetskrefter. Den kan ene og alene forstås som et uttrykk for visse krefters ønske om å hitføre forhold som naturnødvendig leder til Universitetets stengning. Derfor skal det sterkt pointeres at utspillet lig- ger i hendene på NS og "myndighetene".

PENGEINNSAMLINGER: Det samles for tiden inn penger til mange forskjel- lige formål. En gylden regel bør det imidlertid være for alle bidragsytere at de ikke gir bidrag til ukjente personer. Det kunne være provokasjon.

Fra enkelte hold har det også vært forsøkt tegnet - til dels store beløp - til fremme av særinteresser etter krigen. Det er usmakelig at enkelte grupper innen hjemmefronten benytter den "goodwill" de har opparbeidet seg i den na- sjonale front til den slags transaksjoner. Våre bidragsytere er i øyeblikket sikkert sterkt nok belastet.

De frie aviser må ikke benyttes som innsamlingsobjekter. De utdeles gra- tis og er ingen salgsvare. Når en avis trenger økonomisk støtte, vil anmodning herom bli inntatt i avisen.

KULTURFRONTEN: I et intervju med "Hedemarkingen" (27/10-43) uttaler "byråsjef" Boeck i Teaterdirektoratet om turneer:

"... Det er som kjent Teaterdirektoratet som gir tillatelsen til turneer nå, og byråsjefen peker i denne forbindelse på at alle turneer nå også må for- plikte seg til å spille på arbeidsplassene rundt om i landet. Når turneepla- nen settes opp, må med andre ord de bestemte arbeidsplasser innpasses i reise- planen, som settes opp i samarbeid med en organisasjon som heter "Sol i arbei- det" og tar seg av underholdningen på arbeidsplassene."

Her har vi igjen et kraftig bevis på hvor farlig det er å gi nazistene lillefingeren. Teaterturneene blir uten videre et ledd i en hjemlig "Kraft durch Freude" organisasjon, og de skuespillere som har vært uforsiktede nok til å søke turnoetillatelse, skal på denne måte lures inn i nazistenes garn.

Gode norske skuespillere må ikke innlate seg på engasjementer som de ikke er strengt forpliktet til etter faste teaterkontrakter - enten det gjelder of- fentlig oppløsning, film eller turneer. Etter Teaterdirektoratets erklæring om "Sol i arbeidet" bør de igangværende turneer avbrytes så snart det er prak- tisk gjørlig. Nye turneer må ikke forberedes, de blir i så fall boykottet.

Hele vårt kulturliv fylker seg nå i en isfront mot undertrykkerne. Kon- sertsalene tømmes. Dikterne tier.

Den eneste lyd som bryter tausheten, blir fuglesangen fra kulturdeparte- mentet.

OM AFTENEN den 19. oktober ble reiseinspektør Andreas Stavik i Skien skutt på gaten av en tysk underoffiser. Stavik vistenkte sin hustru for å ha pleiet omgang med tyskere, og under oppgjøret med henne kom underoffiseren til og fyrte av tre skudd som alle traff Stavik i magen. Han utåndet noen minutter senere. Stavik skildres som en sympatisk og god nordmann og etterlater seg to mindreårige barn.

ETTER OPPTELLING av radioapparatene i Bjerntvedt radiolager i Solum ved Forsgrunn, meddelte vi at det manglet 50 apparater. Det viste seg senere at 176 av apparatene er borte.

ORDFØRER NILS HALVORSEN i Forsgrunn har sluttet seg til "roklubben. Etter lengre tids iherdig arbeid for å komme bort fra ordførerstillingen, har det lyktes han å oppnå permisjon på ubestemt tid. I sine søknader om fritagelse angir han som grunn sykdom. Denne sykdom er den samme nervesykdom som så mange nazister lider av i disse dager. Halvorsen oppnådde bare permisjon, da det i Forsgrunn er aldeles håpløst å finne noen som kan overta ordfører- stillingen. Som konstituert ordfører er satt opp kjøpmann Roalf Ordning Hel- gesen. Det kan nevnes om Helgesen at han er nødsaget til å drive sin kolonial- ferretning på hustruens handelsbrev, da han selv ennå ikke har oppnådd å ta handelsskoleeksamen.

2. utkast i første nr.

BONDE NILS HØISET fra Solum i Skiensdistriktet har som tillitsvern formannsstillingen i Solum jordstyre. Høiset ble nylig av kontrollen overrasket da han tresket og rensket ulovlig. Under den videre etterforskning kom en undervær med at han er en av dem som har levert minst melk og nesten ikke slakt. I tillegg til det kommer at han har underslått en sementkvote svarende til den kvote som hele kommunen får for en måned. Sementen har han benyttet til å støpe nytt fjøs.

Høiset er nazist og har gått meget nidkjært fram mot sambygdingene.

FOR NOEN UKER SIDEN ble NS-fylkespersonalkontor i Skien fullstendig plyndret for alle kartotek- og arkivsaker samt for en del av kontorinventaret, bl.a. to skrivemaskiner. Forøverne av innbruddet må utvilsomt ha vært lokalkjente og var i besiddelse av de nødvendige nøkler. Ingen arrestasjoner er foretatt.

Mange mener at fylkespersonallederen Arne Remme selv er foroveren av innbruddet. Han var nettopp beordret til fronttjeneste og i dagene omkring afreisen i ferd med å forberede seg til avreisen. Etter innbruddet var Remme den eneste som kunne påta seg å reorganisere fylkespersonalkontoret, hvorfor han slapp å reise.

I **TRONDHEIM** er det nylig foretatt en rekke arrestasjoner, spesielt blant arbeider-idrettsungdommen.

Det som er merket NB! inntas svarier

PRESSEBULLETIN
pr. 9 november 1943.

Tsjekoslovakiets 25 årige beståen.

Det er i disse dager 25 år siden Tsjekoslovakiet oppsto som suveren stat. Den 28 oktober 1918 ble den tsjokiske stat proklamert i Prag og en uke senere sluttet Slovakia seg til, hvorved Tsjekoslovakiet oppsto. Det lykkedes tsjekoslovakerne i løpet av de 20 år de fikk arbeide i fred å bygge opp en velordnet demokratisk stat. Også det ømtålelige minoritetsproblem løste tsjekoslovakerne på en fullt tilfredsstillende måte. Men verdenshistorien lærer med all ønskelig tydelighet, at for det nazistiske Tyskland fantes ingen tilfredsstillende løsning av minoritetsproblemet. Hitler ønsket å få nytte det sydtyske spørsmål til å tilintetgjøre Tsjekoslovakiet. Det ble derfor til stadighet fra tysk hold spredt falske rykter om behandlingen av sudetyskerne og om forholdet mellom tsjekere og slovakar. Resultatet var Tsjekoslovakiets undergang ved Münchenoverenskomsten. Hvilken tragedie dette var for tsjekoslovakerne forstår vi i Norge kanskje bedre enn mange andre nasjoner, fordi vi nå må dele det tsjekoslovakiske folks skjebne. De umenneskelige lidelser som dette folk har gjennomgått i de siste 5 år er ubeskrivelige. Tross alle lidelser og alle ydmykninger lever frihetsånden videre i det tsjekoslovakiske folk. Vi håper og tror at den dag ikke er fjern da både Tsjekoslovakiet og Norge har gjenfunnet sin frihet og selvstendighet.

Blant de norske flyktninger i Sverige er over 7000 mann sysselsatt med skogsarbeid. Svenska Dagbladet har nylig besøkt en del av disse nordmenn for å høre hvordan de trives med arbeidet. Nordmennene trives utmerket. Forpleiningen er de meget vel fornøyd med og svenskene er meget tilfreds med nordmennenes arbeid. Lønningene er gjennomgående såpass, at det blir en 50 lapp til overs om uken etter at kost og losji er betalt. Den dag da de igjen kan reise over grensen uten "Gestapos revolverer hotende i ryggen" skal de vende tilbake og være med i Norges gjenoppbygningsarbeid, hilser de tilbake til oss.

I Frankrike er over 6000 personer arrestert siden september måned.

Fangutvekslingen mellom England og Tyskland skal fortsette etter den vollykte start i Gøteborg forleden. Den neste fangutveksling av invalider skal finne sted i Barselona, hvor 400 alvorlig sårede og syke tyske krigsfanger og 600 mann tysk hjelpepersonale skal utveksles med 450 sårede britiske krigsfanger og 600 mann britisk hjelpepersonale.

Loidbåttrafikken mellom Sverige og Amerika er som kjent stoppet av tyskerne. For Sverige betyr dette et stort skår i lovnetsmidulforsyningen. Men forrådene i Sverige er så pass store, at stansen i loidbåttrafikken ikke vil medføre noen nedsettelse av rasjonene i Sverige. Bakgrunnen for tyskernes holdning i dette spørsmålet er, at det i Gøteborg ligger 2 store norske skip, som ikke kom gjennom de tyske sperringer sammen med de andre norske båtene våren 1942. De to båtene Lionel og Dicto vøndte dengang tilbake til Gøteborg, hvor de siden har ligget. Nå da mørketiden har satt inn, er tyskerne reddet for at nordmennene skal klare å komme seg over til England og har derfor erklært total blokade av Sverige. At dette i høy grad er folkoretsstridig overfor Sverige bryr ikke tyskerne seg det minste om.

Spørsmålet om samarbeid mellom fagforeningene i Sverige og Russland drøftes nå i den svenske pressen. Hittil har det ikke vært noen kontakt mellom fagforeningene i disse 2 land. Sekretæren i den svenske landsorganisasjon Valter Åman har uttalt seg for at det bør komme i stand kontakt mellom de 2 lands fagforeninger.

Erstatning av krigsskader. Den sovjetrussiske professor Eugen Vasa har nylig skrevet en artikkel om aksstatens plikt til å erstatte de skader de har påført de forente nasjoner ved krigshandlingene. Det er ingen tvil om at angriperstatene plikter å erstatte disse skader, sier Varga. De materielle skader som er påført sivilbefolkningen i de forente land er mange ganger større enn under forrige verdenskrig. Foruten erstatning for de skader som de direkte krigshandlinger har forårsaket kan de okkuperte land utvilsomt gjøre krav på erstatning for de skader som de også på annen måte er påført under

okkupasjonen. Varga regner med at de samlede materielle og personlige skador kan anslås til 1.000 milliarder gullrubler. Størsteparten av disse skador faller på Russland, hvor tusentall av byer er jevnet med jorden og millioner av mennesker er slopt avgårde til tvangsarbeid i Tyskland eller ødelagt på annen måte. Erstatningene kan utredes av 3 milliarder : Av de verdier som tyskerne og deres vasaller hadde stående i utlandet ved krigsutbruddet, av den nasjonalformue som finnes i Tyskland og av den nasjonalformue som vil bli skapt i Tyskland etter krigen. Størsteparten av skadeserstatningen kan imidlertid bare betales ved hjelp av produksjonen i de land som er ansvarlige for krigen.

Først og fremst må de materielle skador betales. Når dette er gjort kan en tenke på erstatning for de personlige skador ved tvangsarbeid, krigsponser m.m. Erstatningen skal betales i den utstrekning som de kommende lands nasjonalformue er blitt skadelidende. Etter Vargas mening bør her følgende hovedprinsipp følges:

En del av de allierte land har lidt så store skador, f.eks. Polen, at gjenoppbygningen krever øyeblikkelig hjelp. Det er da rett og rimelig at de land som har lidt størst skade får den første erstatning. Til disse land regner han Sovjetunionen.

Ikke bare Tyskland men også Italia, Romania og Finland må være med på å utrede erstatningene. Erstatningsbølgene som pålegges hvert land må være så store, at disse land ikke får det bedre enn de land som har vært med på å ødelegge. Videre må de personer som er ansvarlige for krigens utbrudd og som har beriket seg på utplyndringen av de okkuperte land få sine formuer inndratt, for at de kan anvendes til gjenoppbygningsarbeidet. Varga regner med at Tyskland er istand til å betale betydelige krigserstatninger. Han nevner at ifølge Hitlers egne opplysninger anvendte Tyskland i tidsrommet 1933-1936 gjennomsnittlig 15 milliarder mark årlig til krigsrustninger. Da rustningene i Tyskland faller bort etter krigen, må et tilsvarende beløp kunne utredes årlig i krigserstatning. Men tyngdepunktet må legges på materielle overens. Sovjetunionen er direkte interessert i ikke å få sin krigserstatning i penger men i varer.

Endelig går Varga inn for at arbeidskraften i akselandene blir utnyttet til gjenoppbygningsarbeidet i de forente land. Da de tyske makthavere har spelt befolkningen i de okkuperte land til Tyskland og tvunget dem til å være med å smi våpen som skal nyttes mot deres egne landsmenn, krever rettferdigheten at tyskerne etter krigen blir sendt til de krigsherjede land og der tvunget til å være med på gjenoppbygningen av broer, jernbaner og byer, som de i egenskap av tyske soldater har vært med på å ødelegge under krigen.

Kirkofronten. Avisene bragte nylig melding om at "ministerpresidenten" har bestemt at de fungerende "biskoper" Kvasnos og Sivertsen skal "ordineres" 5 desember i år. Hittil er det bare Frøyland og Ludvig Svilgmeyer i Skien som er "ordnert" som biskoper. Deres "ordinasjon" ble sommeren 1942 foretatt av fungerende "biskop" Lothe i Trondhjem. Når Quisling og Skanske har bestemt seg for å "ordinere" ytterligere 2 "biskoper", må dette sikkert tas som tegn på at nazistene aktor å intensivere kirkestriden. Men hvorfor er nå valget nettopp falt på Kvasnos og Sivertsen? For Kvasnos' vedkommende er ikke svaret vanskelig å gi. Han inntar en særstilling blant prestene i den norske kirke. Han er nemlig tidligere ordnert 2 - to - ganger som prest. Og da synes vel quisling at alle gode ting bør være 3, hvorfor Kvasnos nå skal få sin tredje ordinasjon. Først ble Kvasnos, som nå er 70 år gammel, ordnert som ganske ung teolog, slik som skikk og bruk er for teologiske kandidater. Men det viste seg snart at ikke alt var som det burde være med den dengang unge mann. Han hadde nemlig gjort seg skyldig i en meget graverende sedelighetsforbrytelse. Dette kom for en dag og hans overordnede måtte øyeblikkelig gripe inn. Resultatet var at Kvasnos mistet både kappe og krage. Og i mange år måtte Kvasnos holde seg langt borte fra alt som har med prestegjerningen å gjøre, og førte en kummerlig tilværelse. En av de nå avdøde biskoper syntes synd på stymporen, som siden hadde levet et mer moralsk liv. Resultatet av vedkommende biskops arbeid for Kvasnos var, at han ble tatt til nåde igjen av kirken og utnevnt til et lite og betydningsløst prestekall. Kvasnos måtte da ordineres for annen gang. Det var ikke mer enn en kunne vente, at en mann med en slik skummel fortid havnet i N.S. Og her har han opptrått meget nidkjært, og vært en ivrig angiver. Som belønning for dette skal nå Frøyland henge bispekåpe og bispokors på gamlingen.

For Sivertsens vedkommende foreligger det ikke noen skummel fortid, som gjør han særlig kvalifisert som "Biskop". Hans fortjeneste består bare i å være en nidkjær nazist og angiver. Det er sikkert en stor skuffelse både for Lothe i Trondheim og for Blossing-Dahle i Bergen, at de ikke blir ordnert. Særlig er det ydmygende for Lothe å måtte se seg forbigått på denne måten. Det var nemlig Lothe som "ordinerte" Frøyland for halvannet år siden og som derved instiftet den "nazistiske suksessjon" i den norske kirke. Men det villo sikkert være en del tekniske vansker forbundet med en "ordinasjon" av Lothe, så "fuktig" som han er.

Kommunikatet fra Moskva-konferansen er lengre enn slike kommunikoer vanligvis pleier være. Men tyskerne er åpenbart meget skuffet over at det er formulert så klokt, at det ikke kan gi tyskerne noen som helst holdninger for de alliertes krigsplaner. Derimot gir kommunikatet klart og utvetydig uttrykk for de allierte stormakters vilje til intimt samarbeid også etter krigen. Kommunitetsuttalelse om at det ved den endelige fastsettelse av Østerrikes framtidige skjebne vil bli tatt hensyn til dets eget bidrag til sin befrielse, inneholder først og fremst en oppfordring til Østerrikes befolkning om oppstann mot nazismen. En slik oppfordring er forsåvidt ganske naturlig, da Østerrike utvilsomt er det tredje rikets mest sårbare punkt utvortes fra. Men denne oppfordring har sikkert en videre adresse, først og fremst til Finland, Ungarn, Romania og Bulgaria. Noe av det mest interessante ved kommunikatet er, at det med all ønskelig tydelighet slår ihjel de rykter som for noen tid siden ble servert i svenske aviser om en forestående separاتفred mellom Tyskland og Russland. Både russerne, engelskmennene og amerikanerne er fast bestemt på ikke å avslutte krigen før Tyskland er grundig slått også militært. Noe nytt 1918 vil ikke bli tillatt. De forente nasjoner vil ikke gi tyskerne anledning til å laga propaganda på et militært ubesiegt Tyskland, som blir dolket i ryggen. Kommunikatet viser også krigsforbrytterne en bred plass. De skal dømmes på det sted hvor de har forøvd forbrytelsen. M.a.o. er det den nasjon som vedkommende har forbrutt seg mot som skal være dommer. Det er et gammelt og kjent prinsipp i strafferetten som ligger til grunn for kommunikatets bestemmelse på dette punkt, og det vil bli sørget for at ingen av dem skal kunne gjennom seg bort. Krigsforbrytterne skal, sier kommunikatet, forfølges til jordens ytterste hjørne.

Universitetsstriden er ennå ikke ordnet, men det er gode utsikter til at en ordening kan komme i stann i nær framtid. Alt avhenger av om Quisling og Skanske tar fornuften fatt eller ikke. Samtlige arresterte universitetslærere sitter fremdeles inne. Derimot er det i løpet av de siste dager frigitt en del studenter (mellom 15 og 20 stykker). Mestparten av de arresterte sitter på Brotvedt, men en del er overført til konsentrasjonsleiren Berg ved Tønsberg. Til sistnevnte sted er således dosent Schreiner og en del studenter overført. Brakke i konsentrasjonsleiren ved Tønsberg er i en ytterst miserabel forfatning og helt uskikket som oppholdssted for mennesker i vintertiden.

Quisling uttalte nylig i et intervju med en svensk journalist, at arrestasjonen av universitetslærerne og studentene var foretatt etter ord fra fra Quisling personlig. Han hadde gitt statspolitiet fullmakt til å arrestere inntil 200 studenter. Overgrepene mot universitetet i Oslo har vakt voldsom harme overalt i verden hvor den frie forskning ennå drives. Rektorene ved de svenske universiteter og høyskoler har sammen med formennene i de svenske studentorganisasjoner stillt seg solidarisk med sine kjempe norske brødre.

Teaterfronten. Det nazistiske "Teaterdirektorat" har bestemt, at Nasjonalteateret og Det nye teater skal spille annon hver uke på Det nye teaters scene. På samme måte rykker Det norske teater inn på Centralteateret, hvor de to teatre skal bruke lokalene annon hver uke.

Publikum må i tide forberede seg på den nye situasjon, som av nazistene vil bli brukt til å skape forvirring omkring boykotten av de to teatre. Nasjonalteateret og Det norske teateret er boykottet uansett hvor de spiller, ingen må kjøpe billett uten å undersøke hvem som gir forestillingen. Vær oppmerksom på at teaterannonsene muligens vil stå under Det nye teaters og Centralteaterets rubrikker.

Den svenske Norgeshjelp er fortsatt i arbeid. Det er nå satt i gang en innsamling blant svenske industrifolk til beste for Norgeshjelpen. Ved oktoberens utgang var blant svenske industrifolk samlet inn 4 millioner svenske kroner til dette formål.

Det nye Russland er gjenstann for omtale i det siste nummer av Den svenske arbeidsgiverforordningsorgan "Industria". Forfatteren av artikkelen framhever, at den første forutsetning for forståelse mellom Russland og andre land, er, at partene lærer hverandre å kjenne og ikke innhyller seg i en rokke fordommer. Forutsetningen for et godt svensk-russisk samarbeid er, sier han, at det finske spørsmål får en tilfredsstillende løsning.

At den russiske industri har utviklet seg veldig før krigsutbruddet er en kjønnsjorning. Visstnok er det så at det var utenlandske forskere og ingeniører som grunnla den. Men det varte ikke lenge før russene solv tok over ledelsen. Mens Russland f.eks. måtte importere maskiner 10 år før krigen, kunne russene 5 år senere dolke det meste av sitt behov på dette område. Visstnok hadde ikke den sosiale utvikling nådd samme nivå som den industrielle utvikling. En vesentlig del av skylden for dette må tilskrives at forsvarsutgiftene var så store. Men til tross for dette var det tydelige sosiale

le framsteg & spore. Det har vært skrevet meget om den mangelfulle rettsikkerhet i Sovjetsamveldet, sier forfatteren. Særlig har tyskerne vært frampå med dette i sin propaganda. Vistnok er det så, at den som ikke har holdt den rette politiske kurs ikke har kunnet føle seg helt trygg. Men på dette område var også forholdene i Russland betydelig bedre enn i tsartiden og ikke på langt nær så skrekkinngyende som i Nazityskland. Forfatteren nevner bl.a. at rasefølgelser ikke har forekommet i Sovjetsamveldet. Forfatteren slutter med å si, at det ikke finnes mye igjen i Sovjetsamveldet av Lenin-kommunisme. I det offentlige styre og stell er det vokst fram et nytt byråkrati, som må rekrutteres fra helt andre klasser enn under tsarveldet. Gradsystemet er gjeninnført både sivilt og militært og endog ordensvesenet gjenfinner en i det nye Russland. I denne sammenheng legger vi til for egen regning, at det var under parolen: "Bort med trenen, ul torer og kapitalen" at revolusjonen feistet over Russland i 1917. Idag hører en ikke mer til denne parole. Tvertom har Stalin nylig kommet til en ordning med den ortodokse russiske kirke. Denne har nå fått full frihet til å virke i Russland. Og det er et faktum at det finnes tusenvis av kirker, biskoper og prester i Russland i dag. Også på dette område har Stalin vist seg å være Lenin langt overlegen som statsmann. I stedet for å ta opp en hard og kraftspillende kamp med kirken og kapitalen, har Stalin innsett deres berettigelse og tatt dem i sin tjeneste. I det samarbeid som må komme i stann mellom de forente nasjoner etter krigen ville det være å ønske at også kirkesamfunnene kunne delta. Den norske og den russiske kirke har mange follostrokk, som skulle kunne danne grunnlaget for et fruktbart samarbeid.

Engelsk idealisme kontra engelsk opportunisme.

Den nazistiske propaganda ynder å framstille engelskmennene som hensynsløse opportunistar og pengematadorer, som er besjelet av umottelig maktbegjær. Etter denne propaganda er idealisme i slike lite foranlig med engelsk mentalitet som vann med vild. Selvsagt har denne propaganda ikke vunnet tiltro hos andre enn quislingene her i landet. Men på den annen side synes det å mangle meget på at monnmann her hjemme har så god kjennskap til engelsk mentalitet og samfunnsnivå som ønskelig kunne være. Det har vært sagt om engelskmennene at de ikke forstår å drive propaganda for seg selv. Her i landet er dette iallfall tilfelle. En av hovedgrunnene til den mangelfulle kjennskap til engelske forhold er, at norsk litteratur om disse forhold har vært ytterst sparsom. Trekke vi sammenlikninger med svenskene kommer vi ynkelig til kort. Den svenske almenhet har hatt et relativt rikt utvalg av svensk litteratur om engelske forhold å velge i. Hos oss har den del av almenheten som ikke behersker engelsk bare hatt en begrenset adgang til god litteratur om England og engelske forhold. Dette er en mangel som det norske-britiske institutt, som er dannet i England under krigen, forhåpentlig tar seg av og søker å råde bet på så snart forholdene tillater det.

Det sies at opplysning er den beste propaganda. For Englands vedkommende holder dette fullt ut stikk. Hommeligheten ved den engelske stats og samfunnsutvikling i de siste århundrer er, at den har foregått jævnt og kontinuerlig. Blodige revolusjoner gjorde engelskmennene seg fordig med allerede på 1600 tallet. Den bokjente og beundrede engelske toleranse er et resultat av denne utvikling. Innenfor alle samfunnslag i England er det troen på loven og retten som er dominerende. Alt som smaker av tvang og vold er fremmed for engelskmennene. Selvsagt er ikke alle engelskmenn av samme mening i politiske og religiøse spørsmål. Men også i partipolitisk spørsmål er det toleransen som dominerer. Det var i England at arbeiderbevegelsen først oppsto og utviklet seg. Men Labour party har hele tiden forstått å samarbeide med de andre politiske partier. Derfor har også den engelske klasskamp vært godartet. Riktig nok har den tyske propaganda hatt det travelt med å framhøve motsætningen mellom adelen og den jørne mann i England. Men selv de mest radikale historikere innrømmer, at den engelske adel har brukt sin makt med forstann. Selv den engelske adel har innsett at det ikke nytter å damme opp for utviklingen og har derfor klokelig innrettet seg etter dette og vært med på en etappervis utvikling. Kardinalpunktet i den engelske adels stilling til samfunnsreform har vært, at den som sitter trygt ved makten i ettertiden kan gi etter for reformkrav enn den hvis stilling er usikker.

Demokrati og parlamentarisme er hjørnesteinene i den engelske samfunnsbygning. Tale og ytringsfriheten er en livsbetingelse for engelskmennene. Selv nå midt under den alvorligste krig som England noen gang har stått oppe i er ikke tale- og ytringsfriheten kneblet. Heller ikke den engelske parlamentarisme har lidt noe skipbrudd under krigen. Tvert om kan en si at det parlamentariske system har bestått sin prøve med glans. Det engelske folks tiltro til parlamentet og til sin regjering har ikke et øyeblikk sviktet - ikke engang i de kritiske måneder etter Frankrikes sammenbrudd, da England sto helt alene mot den fullrustede tyske militærmakt. Engelskmennene vet at det parlamentariske system fullt ut mestrer de oppgaver som krigen stiller. Men folket har også en uryggelig tro på, at det parlamentariske system skal makte de oppgaver som den kommende fred

vil stille England overfor. "Det er det engelske folks genius å modifisere og adoptere gamle institusjoner for nye formål", skrev lederen for det engelske arbeiderparti, major Attlee for noen år siden. Og enhver som ser objektivt på dette spørsmål må innrømme, at det engelske folks tilpasningsevne har vært beundringsverdig. Det er ingen tilfeldighet eller opportunistiske omsyn som har gjort at England er blitt stående som fanebærer for nazismens motstandere. Som frihetens og rettens faste borg måtte England med en naturlovs nødvendighet bli nazismens hovedfiende.

RIKSHIRDENS DISIPLINEREGLEMENT.

Vi er kommet i besittelse av et eksemplar av ovenstående reglement, og finner at publikum bør ha kjennskap til forordning om forhold mellom hirden og politiet. Vi citerer:

1. Det er bare politiet som har politimyndighet, og er ansvarlig for opprettholdelse av ro og orden.
2. Anholdelser, stevninger og forhør tilligger politiet alene. Hvis det skulle inntreffe et tilfelle som krever at Hirden må gripe inn (fare for forsinkel-se o.l.), så skal den anholdte straks overleveres til politiet, samtidig må avgis nøyaktig forklaring for årsaken til anholdelsen.
3. Hirdførere har politimyndighet overfor enhver enkelt underordnet hirdmann. Hirdførerne kan anholde en underordnet:
 1. Hvis han forstyrrer den offentlige ro og orden, ved ulydighet eller uaktsomhet.
 2. Hvis han befinner seg i beruset eller utilregnelig tilstand, slik at han ikke føyer seg etter en irettesettelse, eller hans forhold gir frykt for at han kan gjøre brudd på disiplinen i Hirden.
 Når den direkte foresatte ikke er tilstede, kan enhver overordnet hirdfører utøve denne politimyndighet.
4. I tilfelle Hirden får kjennskap til en statsfiendtlig handling, skal den ansvarlige hirdfører straks underrette politiet om dette. Politiet vil da føre saken til endelig avgjørelse.
5. Ved fornærmelse mot Nasjonal Samling, i særdeleshet Hirden, er politiet forpliktet til straks å gi sin bistand til at såvel den anmeldte som anmelderen blir tatt til forklaring.
6. Hirden har retorsjonsrett, d.v.s. den kan straks bruke sin rett til gjengjeldelse på stedet for fornærmelser mot NS eller Hirden. Ved slike aksjoner skal ikke politiet gripe inn. Dog skal politiet etter en slik aksjon gjenopprette ro og orden, og sørge for at eventuell trafikkstans opphører.
7. Kan Hirden på grunnlag av klare bevis slå fast at en eller flere politimenn ikke utfører sin politimyndighet i Statens og NS ånd, da skal dette med nøyaktig forklaring forelegges Stabssjefen i Rikshirden. Denne bringer da straks saken til avgjørelse ved Politidepartementet.
8. Ved forhør av hirdmann skal disse prinsipielt svare politiet på de spørsmål som stilles, dog kan hirdmannen nekte å svare hvis spørsmålet angår Hirdens tjenestegang. Det skal påsees både fra hirdavdeling og politiet at forhør av hirdmenn bare kan foretas av politimenn som har den rette verdensanskuelse, og som er utpekt av politidepartementets sjef.
9. Politiets arbeide og uniform skal i enhver henseende respekteres.
10. Oppstår der meningsforskjell mellom Hirden og Politiet må det aldri bringes til kjennskap for offentligheten, men forelegges Rikshirdstaben til utgreiing.
11. Det skal søkes kontakt og samarbeide mellom Hirden og Politiet i saker som inntreffer. Det skal ikke mere sees på politiet som en motstander, men som en statsinnretning som nettopp på det statlige område streber etter de samme mål som Hirden, nemlig opprettelsen av NS staten. Kan det bevises at en politimann motarbeider den nye stat, skal det gjennom Rikshirdstaben ved å framlegge klare beviser, sørges for at vedkommende blir uskadeliggjort. Denne forordning skal bringes til hirdmennenes kjennskap og hver 1. og 15. i måneden oppleses ordrett for den samlede styrke.

MUSIKK - FRONTEN.

Hver søndag spiller våre filharmonikere i Aulaen for en tettpakket sal med tyske soldater. De er nødt til det. Hvis de nakter, blir de stillet for "Poli-

zeigericht Nord".

Under siste hirdmønstring måtte de spille spesielt for hirden. Det nyttet ikke å protestere.

Når quisling taler i Klíngenberg, er det våre filharmoniske musikere som tvinges til å hilse "føreren" med klingende musikk.

Ingen bebreider våre musikere at de må bøye seg for truslene. De er i en fortvilet tvangssituasjon. Men vi andre må protestere på musikernes vegne. Ved en total bojkott av filharmonisk orkester demonstrerer vi mot at landets kulturorganer stilles i fiendens tjeneste.

Boykotten av abonnementskonsertene er allerede meget effektiv. Abonnetene har lojalt bøyet seg for parolen og er blitt borte. På populær-konsertene finnes det imidlertid ennå tilfeldige konsertgjengere, som ikke er klar over at bojkotten av konserter er total. Derfor: **BRING BOYKOTTEN AV KONSERTER TIL ALLES KJENNSKAP.**

NORGES FRIE PRESSE.

Vår frie presse er et tema som det bør skrives minst mulig om nå, men på grunn av den senere tids diskusjoner, finner vi det riktig å komme med en kort orientering.

Den frie presses største oppgave har alltid vært å holde den samlede oppgave fram for vårt folk. På tvers av alle gamle partigrensener skal vi forsøke å organisere en fast motstand mot all nazifisering. Vår reportasje fra andre landskamper kommer fordi felles lidelser gir mer kraft til å holde ut. Tidens verste utskudd, angivere, pekes ut for å advare folk og vi har også av og til vært nødt til å navngi personer som ikke har vært angivere, men som ved sin tyvlsomme og vaklende holdning kan bringe hjemmefronten i fare. Vi bringer våre ledesers paroler i full tillit til at de fører vår kamp etter den riktige linje. Ved citater, kommentarer, karakterikk og skildringer forsøker vi å gi nye impulser som kan bidra til å gjøre tidens helhetsbillede rikere og mere nyansert. Det er helt galt å se helt bort fra at en ensidig nazipropaganda gjennom flere år ville være uten virkning, sely på et så opplyst folk som det norske. De frie avisers propaganda skal være motvekten som skal vise våre nåværende makthaveres sanne hensikter og fortelle hvilke midler de bruker for å nå sine mål.

Det å bringe de viktigste krigsnyheter er en sekundær oppgave for pressen fordi vårt publikum nå stort sett behersker teknikken i å lese mellom linjene i dagspressen. Men våre krigsnyheter har dog hatt sin betydning som dempar på de overdrevne rykter som folk med så stor fantasi og lite vett til stor skade har spredd under hele krigen.

Når det blir spørsmål om hvordan den frie presse arbeider, kan dette best besvares med: "Det gjeller å få sagt det, uten å si det." På grunn av følgene må en nyhet ofte bringes ut i en slik form at publikum også i "frie aviser" må lese mellom linjene. Unøyaktige og helt gale opplysninger forekommer dessverre, fordi det under de rådende forhold ikke alltid er lett å skaffe korrekte nyheter.

Våre aldri sviktende venner ute i eteren er oss til uvurderlig nytte og oppmuntring i arbeidet. Hvis vi kunne gjengi på trykk tonefallet til våre landsmenn der ute når sorgen, harmen, men framfor alt troen på framtiden dirrer i de kjære stemmer, da ville vi ha fyllt vår oppgave helt ut.

Den "frie presse" skal representere motstandsviljen og motstandsevnen i vårt folk. Hva enten vi får ris eller ros, bringer vi de ting som våre ledende menn, hvor de enn befinner seg, meddeler oss. Her handler vi med soldatens disiplin. Ut over dette arbeider vi ut fra den erfaring og den viten som flere års illegalt arbeide har gitt oss: Frihet under ansvar og selvstendighet i samholdet for å vinne Norges frihet.

I anledning en karakteristikk som en landsmann på den andre side av Kjølen har gitt av "den frie norske presse", skriver en "fri norsk avis": "Den som tjener vår sak med helt hjerte og vier sine tanker, sin vilje og sitt arbeide til den - han eller hun er berettiget til å tale med i smått og stort. Ordet og formen har mindre å si, ja, har prinsipielt intet å si. Hva var en aldri så skolert form, ja, vi sier også en aldri så omfattende kunnskap, hvis den var mere enn et hjelpemiddel i vår kamp? Formen og kunnskapen blir så lett en fjær i hatten, en fristelse til å nøye seg med forfengelighetens decorum. Det må ikke skje. All tåpelig øresyke skal legges i samvittighetens lenker og bøye seg lydig for handlingens krav."

"Den frie norske presse" må i Norges navn aldri bruke sin makt annet enn i vårt lands tjeneste.

MANNEN UTEN ANSIKT.

Finn Halvorsen fylgte 50 år den 9. november. Dagen burde vært forbigått i taushet, men da det ikke er mange som lever 50 år fullkomment forgjeves, skal vi allikevel, særlig av hensyn til våre psykopatisk interesserte lesere, bringe ham noen minne-ord.

Blant sine tidligere venner var Finn Halvorsen kjent som en "snill gutt", men også som en usedvanlig svak karakter. Oppsto det noen konflikt i hans indre, gjorde alltid hans svakhet utslaget. Når han som literaturanmelder måtte ta standpunkt til ting han ikke skjente seg på, som f.eks. politikk, da gjorde han dette så grundig og positivt i den ånd som avisene ønsket at hans venner rystet på hodet og sa: "Strekker Finn seg virkelig så langt for å tjene penger - for dette vet alle er skrevet mot bedre viten."

Det beste som kan sies om Finn Halvorsen er at han fra tid til annen har røpet seg som en selvransakende natur, - det er ofte slik med svake, kompliserte karakterer. Han søkte seg selv, men ble alltid skuffet over at han intet fant. Han skrev et skuespill, "hyklere", om en bedradd hustru og en samfunnsborger som ikke var den han ga seg ut for. Han skrev "Mannen uten ansikt" om den velansette forretningsmann som ikke var den han ga seg ut for, - han var en av de svarteste perverse "lurere" bak elskovsbenken i Slottsparken. Forfatteren har erkjent at denne boken i alt vesentlig er hans selvportrett. Boken endte med selvmord. Men den slags er bare en ønskedrøm for svake naturer.

Da 9. april kom, før Finn Halvorsen rundt med et forstyrret ansikt, oppskaket som en liten småpike. "Hva skal vi gjøre?" spurte han alle han traff. For "noe måtte vi jo gjøre". For andre nordmenn som hadde vokset seg fram til en personlig, karakterdannende livsanskuelse, oppsto ikke noe slikt spørsmål: "Hva skal vi gjøre?" En skulle ganske enkelt se kjennsgjerningene i øynene og forevrig innrette seg etter sin samvittighet. Men Finn Halvorsen forble sitt portrett tro: "Mannen uten ansikt". Derfor gled han inn i NS's geledder og var snart båret til topps av den sterke medvind. I seg selv bød diktaturet ham inderlig imot. Bare få måneder før krigsutbruddet framgikk dette med all ønskelig tydelighet av de brever han sendte til "Morgenbladet" fra Tyskland på gjenreise til Italia. Men 9. april trodde han Tyskland skulle vinne krigen. Han hadde allerede glemt den berømmelige enquete hvor Finn Halvorsen svarte at han ønsket å være engelsk, hvis han ikke hadde vært norsk....

En sterk karakter som opprinnelig handler i god mening ville ha meldt seg ut av NS så snart partiet hadde vist sitt rette ansikt. En svak karakter ville derimot klamme seg ennå sterkere til makthavernes terror. Det siste gjorde da også Finn Halvorsen.

TAKK FOR OPPLYSNINGEN!

I "Aftenposten" leste en forleden dag en såkaldt harselas over jøssingtypene slik en møter dem på trikken. Den første typen er en ung mann iført høye gummistøvler. "Han har nemlig" heter det "begått den heroiske handling og gjemme vekk sine gummistøvler den gang da andre avleverte sine til soldatene på østfronten".

Vi tillater oss å minne om at forordningen om avlevering av gummistøvler av 2. november 1942 uttrykkelig gjorde oppmerksom på at gummistøvlene var til bruk for deutsche Wehrmacht i Norge. Vi noterer med interesse at det fremdeles kan skrives et sandt ord i den norske "presse". Vi har nemlig aldri vært i tvil om at det var til østfronten våre gummistøvler skulle sendes.

FRA TRØNDELAG meldes at 4 elektriske lokomotiver ved Orkla-banen er blitt totalt ødelagt etter inntrufne "eksplosjoner". Det vil volde et stort avbrekk i kis-leveransene til tyskerne.